

NAISTEN PANKKI
VUOSIKATSAUS 2010

KIRKON ULKOMAANAPU

NAISTEN PANKIN TOIMINTAVUOSI 2010: HURJAAN NOUSUKIITOON

Naisten Pankin toimintavuonna 2010 varainhankinnan volyymin kasvu jatkui. Ensimmäisen kehitysmaiden naisten elämä parantamaan tarkoitetun miljoonan saimme kasaan loppusyksystä 2009 ja samalla käynnistimme leikkimielisen vedonlyönnin siitä, koska toinen miljoona saataisiin kokoon. Tuskinpa moni uskoi, että siihen päästäisiin jo seuraavana kesänä. Näin kuitenkin kävi! Kaikkiaan vuoden 2010 aikana kerättiin peräti runsaat 1,1 miljoonaa euroa.

Varainhankinnan kasvava vauhti kuvastaa sitä, että yhä uudet ihmiset ympäri Suomen innostuvat kehitysmaiden naisten asiasta ja ryhtyvät toimimaan heidän auttamisekseen. Vuoden 2010 aikana sekä osakkeenomistajien että vapaaehtoisten toimijoiden joukko laajentui, ja vuoden lopulla tilanne oli se, että kolmella tärkeällä rintamalla oli saavutettu luku 1 000: vuoden lopussa pankillamme oli 1 001 osakkeenomistajaa, noin 1 000 vapaaehtoista ja noin 1 000 kuukausilahjoittajaa. Anna lahjaksi ammatti jatkoi voittokulkuaan suosittuna joululahjana, mutta vuonna 2010 se nousi lahjasuosikiksi myös muissa juhlissa.

Hieno tulos varainhankinnassa on mahdollistanut päätökset useista uusista hankkeista ja varmistanut jatkorahoituksen jo käynnissä olleille hankkeille.

Kyläpankkeja on perustettu jo 210 ja pienlainojen vaikutuspiirissä on yli 6 000 ihmistä perheineen, yhteensä yli 40 000 ihmistä. Naisten Pankin toimintamaat Kambodzha, Liberia, Nepal, Uganda, Sierra Leone ja Itä-Kongo ovat hyvin köyhiä maita, joista useimmissa naisten asema on hyvin heikko. Vauraamassa Perussa toimintamme kohdistuu köyhälle vuoristoalueelle. Meillä on yhteinen unelma oikeudenmukaisemmasta maailmasta, jossa yhä useampi nainen saisi mahdollisuuden hankkia itselleen toimeentulon ja voisi uskoa parempaan huomiseen. Tämän hyväksi teimme yhdessä työtä vuonna 2010 ja jatkamme 2011, yhä useamman vapaaehtoisen voimin.

AKTIVITEETTEJÄ YMPÄRI SUOMEN

Pääkaupunkiseudun varainkeruun toimintaa värittivät vuoden aikana tapahtumat sekä kulttuurin että liikunnan merkeissä. Mozart oli teemana Kansallisoopperan kanssa tehdyssä yhteistyössä, jossa jokainen myyty oopperalippu tuotti yhden ammatin verran. Yhteensä oopperat keräsivät kuuliokseen yli 900 musiikin ystävää ympäri Suomen. Syksyllä toimintaa taidereintamalla jatkoi Naisten Pankin hyväksi Temppeleauktion kirkossa järjestetty korkeatasoinen konsertti.

Esittävän taiteen lisäksi Naisten Pankin ystäviä ja muitakin taiteesta kiinnostuneita hemmoteltiin toukokuussa järjestetyllä kehitysmaiden lasten taiteen näyttelyllä. Naisten Pankin aktiivit keräsivät ympäri maailmaa lasten töitä aiheesta *Onnellinen päivä*, ja nämä työt olivat nähtävillä kahden viikon ajan helsinkiläisessä taidegalleriassa. Yllättävää oli havaita, että lasten onni eri puolilla maailmaa tarkoittaa hyvin samanlaisia asioita: auringonpaistetta, ystävyyttä ja luonnon kauneutta.

Vuoden alussa jo toiminnassa olleet aluesolut Tampereella, Oulussa, Pietarsaareissa ja Jyväskylässä jatkoivat aktiivisesti ja keräsivät suuren joukon aktiiveja mukaan toimintaan. Vuoden

mittaan soluja perustettiin vielä iso liuta lisää, ja vuoden lopulla Naisten Pankin kartalla näkyvät joko aloittaneina tai aloittavina Naisten Pankki -paikkakuntina myös Turku, Rovaniemi, Pori, Tornio, Ahvenanmaa, Porvoo, Joensuu, Terjärv, Kotka ja Keski-Uusimaa. Toiminnan uudelleenorganisointi nimenomaan aluesolupohjaiseksi tuotti myös pääkaupunkiseudulle oman solunsa. Pääkaupunkiseudulla toimii myös ruotsinkielinen solu. Näiden lisäksi Naisten Pankin joukkoihin kuuluu lukematon määrä erilaisia ystävä- ja harrasteporukoita, jotka enemmän tai vähemmän pienimuotoisesti kantavat kortensa kekon yhteisen asiamme puolesta.

Aluesolujen varainkeruun aktiviteetit ovat olleet mielikuvitusrikkaita ja monipuolisia. Esimerkiksi mainittakoon vaikkapa Tampereen moninaiset tuotemyyntiprojektit Reinosta ja Ainosta itse askarrelltuihin rannerenkaisiin, Oulussa järjestetty Ystävänäpäiväkonsertti esiintyjänään Johanna Rusanen, Jyväskylässä sanomalehti Keski-suomalaisen *Väärän päätoimittajan päivä*, Pääkaupungin aluesolun ensimmäinen voimannäyttö kirpputoriprojektin toteuttajana sekä Turun valinta Suomen Liikemiesten Lähetysliiton ensimmäisen Missionmen-tunnustuspalkinnon saajaksi. Tunnustus luovutetaan innovatiivisesta ja positiivista julkisuutta saaneesta toiminnasta tai teosta maailmanlaajuisen vastuun alueella.

Laatuaan ensimmäinen liikunnallinen varainkeruutapahtuma, *Kävele naiselle ammatti* kokosi tuulisesta säästä huolimatta yli satapäisen joukon reippaaseen alkuverryttelyyn ja sitten iloiseen kävelyyn Töölönlahden ympäri toukokuun lopulla. Vastaavanlainen liikunnallinen varainkeruutapahtuma järjestettiin myös Oulussa ja Turussa. Tapahtuma sopii hyvin Naisten Pankille ja vastaavia liikunnallisia yhdessäolotapahtumia onkin tarkoitus järjestää kuluvana vuonna laajemminkin eri puolilla Suomea.

Tärkeä valtakunnallisen tason tapahtuma järjestettiin keskellä heinäkuun helteitä Porissa, jossa SuomiAreenan Naisten Pankki -tapahtuma kokosi merkittävän joukon sekä päättäjiä että muita jazz-vieraita laulamaan ja kuulemaan Naisten Pankista. Merkittävässä roolissa tapahtuman järjestelyssä oli Porin aluesolu, ja teemamme *Osta poliitikon ääni* erottui mukavasti muusta ohjelmasta.

YRITYSYHTEISTYÖKUVIOITA

Yritysten halu olla mukana auttamassa kehitysmaiden naisia on ollut ihailtavaa. Alueilla on kehitelty omia yhteistyökuvioita yritysten kanssa ja muutama laaja valtakunnallinen yhteistyöprojektikin saatiin käyntiin. Vuoden 2010 kampanjat näyttävät kuitenkin olleen vain jäävuoren huippu, hurja määrä uusia yhteistyökuvioita on keskustelussa ja kuluvan vuoden aikana yritysyhteistyö saa entistä laajemmat mitat.

Jo toteutetuista kuvioista on syytä mainita edellä jo mainitun Reino Aino -kuvion lisäksi ainakin Helsingin Sanomien kanssa toteutettu Hyvän ketju -kampanja, joka toi sympaattisella tavalla Naisten Pankin viestin yhä useampien tietoon, sekä Body Shop, joka myi käsivoidetta Naisten Pankin hyväksi mahtavia määriä ja jatkaa edelleen. Skannossa järjestetty Andiatamuotinäytös keräsi mittavan joukon katsojia ja lahjoittajia. Kokeilemisen arvoinen konsepti oli myös Fazerin hankkeessa, jossa yhtiön johto haastoi henkilöstön mukaan Naisten Pankin

tukemiseen ja tuplasi sitten näiden keräämän potin.

Yritysten lisäksi myös erilaiset yhteisöt osoittivat kiinnostusta Naisten Pankin toimintatapaa kohtaan, ja esimerkkinä mainittakoon, että pääkaupunkiseudun Rotary-naiset asettivat

tavoitteekseen Naisten Pankki -esityksen saamisen kaikkiin pääkaupunkiseudun Rotary-klubeihin. Jatkotavoitteena on, että klubit innostuisivat kukin hankkimaan pankkimme osakkeen.

HANKEKUULUMISIA KAMBODZHASTA

Kambodža on Naisten Pankin toiminnassa merkittävä kohdema. Hanke on ollut käynnissä jo useamman vuoden ja se on juuri saanut päätöksen jatkorahoituksesta. Kambodžassa keskeinen toimintamuoto ovat kyläpankit. Ne sijaitsevat maaseudulla, missä muiden rahoituspalvelujen tarjonta on vähäistä ja köyhien perheiden ulottumattomissa. Yrittäjyyden aloittamiseen ja kehittämiseen tarvittavan pääoman lisäksi kyläpankkien jäsenet saavat koulutuksen säästö- ja lainatoimintaan, kuten myös suunnitelmalliseen taloudenpitoon.

Joulukuussa tarjottiin aktiivisten Naisten Pankkilaisten ryhmälle mahdollisuutta lähteä omakustanteisesti tutustumaan käytännön työhön hankkeissa, matkakohteena Kambodža. Runsaan kymmenen naisen ryhmä koostui pääosin aluesolulaisista, jotka saivat omin silmin nähdä, kuinka konkreettisesti toimintamme on vaikuttanut kambodžalaisten köyhien naisten asemaan. Huolimatta suunnattomasta puutteesta ja maan rankasta menneisyydestä tunnelma Kambodžan kylissä Naisten Pankin toiminta-alueella oli toiveikas ja iloinen. Erityisesti jäi mukanaolijoiden mieliin koskettava yhteys kylän naisiin, jotka ylpeinä esittelivät saavutuksiaan.

Kuva: Kirkon Ulkomaanapu

LAINANSAAJIA KAMBODZHASSA *Teksti: Anna-Maija Lämsä*

Udaunpaon kylässä asuva **Hoeung Meht** on maamiinaleski. Köyhällä maaseudulla neljän lapsen kasvattaminen on vaatinut paljon.

”Elämä on nyt kääntynyt valoisampaan suuntaan Naisten Pankin aloitettua avustustoiminnan kylässämme. Olen ottanut pankista lainaa vihannesten viljelyä varten. Koska en omista maata, olen vuokrannut sitä. Viljelymaan sain omistajalta käyttöni sillä ehdolla, että puhdistin miinoitetun maan kulkukelpoiseksi.”

Naisten Pankin avustustoiminnan myötä Hoeung Mehtin perheen elämä on muuttunut ratkaisevasti.

”Emme enää näe nälkää. Kiitos siitä suomalaisille Naisten Pankin tukijoille”, Hoeung Meht sanoo.

Kyläpankki on mahdollistanut lainansaannin **Kak Sarathille** sikojen kasvatukseen. Kak Sarath on kolmen pojan ja kahden tyttären äiti. Reippaat lapset ovat 2–12-vuotiaita.

Tällä hetkellä pihan perällä röhkii vain yksi sika, kaksi muuta on myyty jokin aika sitten. Puolen vuoden kasvatuksella 25 dollaria maksaneesta pikkupossusta kasvoi iso sika, joka mahdollisti 100 dollarin myyntitulot.

Kak Sarath sanoo, että ennen lainan ottamista hän keskusteli asiasta puolisonsa kanssa. Aviomies tuki häntä yrittäjäksi alkamisessa.

”Haaveeni on saada lapset koulutettua hyviin ammatteihin. Kyläpankin myötä perheemme elämä on parantunut selvästi.”

Kuva: Kirkon Ulkomaanapu

RIITTÄVÄN TIETOTAIDON KANSSA PIENLAINAT OVAT TEHOKAS AUTTAMISEN MUOTO

Naisten Pankki tukee kehitysmaiden naisten voimaantumista luomalla mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja tulonhankintaan. Kyläpankit ovat Naisten Pankin tärkein tukimuoto. Kyläpankkien ja niiden myöntämien pienlainojen tarkoituksena on antaa mahdollisuus pienimuotoisen elinkeinon perustamiseen. Kyläpankkien toimintaperiaatteet eroavat kuitenkin ratkaisevalla tavalla tyypillisistä mikrolainitusorganisaatioista.

Naisten Pankin kehitysyhteistyöhön käyttämät varat ovat puhtaasti lahjoitusvaroja. Pienlainatoiminta perustuu kohdemaan kyläyhteisössä muodostettuun kyläpankkiin, joka hallinnoi lainoitusta paikallisen yhteisön ehdoilla ja lainaa takaisinmaksetut varat edelleen seuraavalle tarvitsijalle. Lahjoitetut rahat eivät siis koskaan palaudu takaisin Suomeen tai lahjoittajataholle.

Naisten Pankin ideologiaan kuuluu, että autamme kehitysmaiden naisia myös niissä elintärkeissä asioissa, joita yrittäjyyteen perustuva toimeentulo edellyttää. Tärkein esimerkki tästä tästä on ammatti- ja yrittäjyyskoulutus. Myös säästäminen on aina osa kyläpankkien toimintaa: Rahan arvon ymmärtäminen auttaa pitkäjänteiseen toimintaan ja yritystoiminnan lainalaisuuksiin perehtymisessä. Naisten Pankin mahdollistamien kyläpankkien lainoista maksetaan tästä syystä korkoa. Korot pääomitetaan kyläpankkiin palautuessaan ja laitetaan kiertämään uusina lainoina.

Yksittäisellä pienlainalla voi olla yksittäisen ihmisen tai perheen kohdalla mittavia positiivisia vaikutuksia, mutta Naisten Pankissa tavoittelemamme vaikutukset ovat vieläkin laajempia. Lahjoitusvaroja jakaessamme annamme etusijan syystä tai toisesta muita hauraammassa asemassa oleville naisille: konfliktien vaurioitamille, yksinhuoltajille, koulupudokkaille ja syrjäseutujen naisille. Edistämme omaehtoista yrittäjämäistä ja tuottoisaa tulonhankintaa. Tuemme kasvua yrittäjyyteen naisten ja yhteisöjen lähtökohdista ja paikalliset markkinat huomioiden. Kunioitamme naisten omia valintoja. Käytämme erilaisia, naisten ja yhteisöjen tilanteisiin soveltuvia keinoja ja niiden yhdistelmiä tulonhankinnan kehittämisessä. Pyrimme kestäviin ratkaisuihin, jotka helpottavat naisten työtaakkaa eivätkä lisää sitä. Köyhyys on maailman mittakaavassa suuri rakenteellinen ongelma, eikä sen poistamiseen auta yksi tai muutama menetelmä.

Mikrolainat nousivat suuren yleisen tietoisuuteen idean isänä pidetyn Muhammad Yunusin perustaman Grameen-pankin myötä. Grameen Bank on bangladeshilainen rahoituslaitos,

joka myöntää köyhille pieniä luottoja eli mikrolainoja ilman vakuuksia. Grameen Bank ja sen perustaja Muhammad Yunus saivat yhdessä vuoden 2006 Nobelin rauhanpalkinnon ”toiminnastaan luoda taloudellista ja sosiaalista kehitystä alhaaltapäin”. Grameen Bank ja sen mikroluotot ovat mahdollistaneet omaehtoisen elintason nostamisen suurelle joukolle köyhissä oloissa eläviä ihmisiä.

Mikrolainoista puhuttaessa on kuitenkin muistettava, että laina auttaa ainoastaan silloin, kun elämän tarvehierarkian perusasiat ovat kunnossa ja saajalla on kyky tehdä kannattavaa pienimuotoista liiketoimintaa.

Viime aikoina on maailmalla ja Suomessakin esitetty paljon kritiikkiä mikrolainoja kohtaan. Korot ovat olleet joissain tapauksissa epäinhimillisen korkealla ja takaisinmaksuja on vaadittu liian nopealla aikavälillä. Lainansaajia ei myöskään ole valvottu päällekkäisten lainojen varalta, ja monet lainanottajat ovatkin joutuneet hallitsemattomaan velkakierteeseen. Tästä äärimmäisenä esimerkkinä ovat uutiset intialaisten pienlainaajien itsemurhasta. Grameen-pankin jäljessä alalle on erityisesti Bangladeshissä ja Intiassa tullut paljon sellaisia toimijoita, joiden vastuullisuus ei ole ollut korkealla tasolla. Monet unohtavat mikrolainoista puhuessaan, että Grameen Bank ei hyvästä ideastaan, Nobel-palkinnostaan ja hyvistä vaikutuksistaan huolimatta ole hyväntekeväisyysjärjestö vaan rahoituslaitos. Mikrorahoituksesta puhuttaessa tulisikin muistaa erottaa hyvän-
tekeväisyysjärjestöt rahoituslaitoksista.

Naisten Pankin auttamistyössä olemme panostaneet kyläpankkien lisäksi myös koulutukseen ja naisten oikeuksien parantamiseen. Mahdollisuus yrittäjyyteen merkitsee useammalle kehitysmaan naiselle mahdollisuutta omaisuuden hallintaan ja osallistua taloudelliseen päätöksentekoon. Naisilla tulee olla oikeus osallistua resursseja – niin koulutusta, perheen tuloja kuin omistustakin – koskevaan päätöksentekoon sekä kotona, kyläyhteisöissä että suuremmassakin mittakaavassa. Kyse on siis myös naisten sosiaalisista ja taloudellisista oikeuksista, ei pelkästään lainoista, niillä ostetuista vuohista ja ompelukoneista tai naisten työ- ja vastuutaakan kasvattamisesta. Yksittäinen pienlaina ja sen avulla saatu yritystulo voi kuitenkin mahdollistaa esimerkiksi riittävän ravitsemuksen ja koulutuksen lainansaajalle ja hänen perheelleen, mikä on jo sellaisenaan erittäin merkittävää.